

Kiinteän laajakaistarakentamisen tuki Kuopion alueella

Kaupunginhallitus 27.01.2025

7914/02.05.01.00/2023

Valmistelijat / lisätiedot:
tietohallintojohtaja Jari Torvinen
puh. 044 718 5504
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

kaupunginjohtaja Soile Lahti

Kaupunginhallitus päättää jättää Muuruveden hankealueen toteuttamatta vähäisen kysynnän vuoksi.

Päätös

Selostus

Kaupunginhallitus on 27.11.2023 kokouksessa päättänyt, että Kuopion kaupunki myöntää tuetun kiinteän laajakaistarakentamisen oman rahoitusosuuden Pohjois-Savon liiton päätöksessä valitulle toimittajalle Valokuitunen Oy:lle.

Toimittaja on markkinoinut laajakaistaliittymiä kaikilla seitsemällä tukialueella. Pihkainmäen ja Vehmasmäen alueet ovat rakentuneet jo vuoden 2024 aikana. Nilsiän ja Juankosken alueilla kysyntä on ollut myös kohtalaisen hyvällä tasolla joulukuussa 2024 ja toimittaja jatkaa myyntiä alueilla. Muuruveden alueella liittymien kysyntä on jäänyt heikoksi. Alueen 247:stä potentiaalisesta tilaajasta vain 7 on tilannut laajakaistaliittymän. Tällä vähäisellä määrällä yksittäisen liittymän rakentaminen maksaisi yli 30 000 €, josta kaupungin tukiosuus olisi 7 326 €/liittymä.

Traficommin tukipäätöksen ehtoliitteessä on Hankkeen toteuttaminen - kohdassa mainittu seuraavasti:

Verkon rakentamishanke on pääsääntöisesti toteutettava tällä päätöksellä hyväksytyyn, päätöksen liitteenä 1 olevan verkkosuunnitelman mukaisesti. Rakennettu verkko voi kuitenkin perustelluista syistä poiketa jossain määrin suunnitellusta ja tukipäätöksen pohjana olleesta verkosta. Tällaisia hyväksyttäviä muutoksia voivat olla esimerkiksi odottamattomista maastoesteistä johtuvat pienimuotoiset reittimuutokset, lisämyynnin vuoksi saadut uudet tilaajayhteydet sekä kysynnän puutteen takia rakentamatta jääneet tilaajayhteydet (Valtionavustuslaki 11 §).

Toimittaja on 16.12.2024 toimittanut kaupungille esityksen, että Muuruveden hankealue jätetään toteuttamatta hyvin vähäisen kysynnän vuoksi, joka nostaisi yksittäisen liittymän rakentamiskustannuksen kohtuuttoman korkeaksi.

Muuruveden hankealueen toteuttamatta jättäminen vähentäisi laajakaistarakentamishankkeen kaupungin omarahoitusosuutta 51 282 eurolla.

Vaikutusten arviointi

Liitteenä

Liitteet

7914/2023 Laajakaistahanke_vaikutusten ennakkoarviointi
7914/2023 Valokuitusen lausunto Muuruveden hankealueesta_allekirjoitettu
7914/2023
Tukipäätös_Valokuitunen_Oy_Kuopion_laajakaistatuki_allekirjoitettu
7914/2023 Tukipäätös ehtoliite

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 27.11.2023 § 350

Valmistelijat / lisätiedot:
tietohallintojohtaja Jari Torvinen
puh. 044 718 5504
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

kaupunginjohtaja Soile Lahti

Päätösesitys annetaan kokouksessa.

Päätös

Merkitään, että tietohallintojohtaja Jari Torvinen ja erityisasiantuntija Esa Huurreoksa (Pohjois-Karjalan liitto) olivat läsnä pykälässä vastaamassa kysymyksiin ja he poistuivat kokouksesta asian esittelyn jälkeen.

Kaupunginjohtaja Soile Lahti esitti, että Kuopion kaupunki ei myönnä omaa rahoitusosuutta Pohjois-Savon liiton päätöksessä valitulle toteuttajalle. Tällöin Pohjois-Savon liiton tekemä toteuttajan valintapäätös kumoutuu.

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen puheenjohtaja Aleksi Eskelinen teki jäsen Vesa Linnanmäen kannattamana muutosehdotuksen, jossa Kuopion Kaupunki myöntää oman rahoitusosuuden Pohjois-Savon liiton päätöksessä valitulle toteuttajalle. Kuopion kaupungille kaikkien tarjottujen osahankkeiden osuudet Traficomien hyväksytyistä tukikelpoisista kustannuksista on yhteensä enintään 376 531,49 euroa (alv 0%). Kuopion kaupunki varautuu vuoden 2025 budjetissa kyseisen suuruiseen tuen omarahoitusosuuteen.

Mikäli valittu hankealueen toteuttaja saa jotain muuta julkista tukea tälle samalle hankkeelle, voi laajakaistatukilain mukainen ja muu julkinen tuki olla kuitenkin yhteensä enintään 100 % hankkeen hyväksytyistä tukikelpoisista kustannuksista. Tukea ei voida kuitenkaan myöntää siltä osin kuin julkisen tuen yhteenlaskettu osuus hankkeen tukikelpoisista kustannuksista ylittää Euroopan komission hyväksymän tuen enimmäismäärän.

Valitun laajakaistahankkeen toteuttajan tulee huomioida, että valtiontukea tulee hakea erikseen Liikenne- ja viestintävirastolta, joka myöntää valtiontuen sen edellytysten täytyessä. Hakijan tulee myös huomioida, että valtiontukiviranomaiset voivat myöntää hankkeille tukea vain valtuutuksensa puitteissa.

Koska oli tehty kaupunginjohtajan päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu muutosehdotus, puheenjohtaja totesi, että asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti, että kaupunginjohtajan päätösehdotuksen kannattajat

äänestävät JAA ja kaupunginhallituksen puheenjohtaja Alekski Eskelisen muutosehdotuksen kannattajat äänestävät EI. Puheenjohtaja ehdotti, että äänestys toteutetaan nimenhuutoäänestyksenä. Äänestysmenettely hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 3 JAA-ääntä (Koskinen, Eskelinen-Fingerroos ja Niiranen) ja 8 EI-ääntä (Eskelinen, Kaartinen, Cederberg, Hämäläinen, Kantele, Kokki, Linnanmäki ja Markkanen). Näin ollen puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallituksen puheenjohtaja Alekski Eskelisen muutosehdotus tuli kaupunginhallituksen päätökseksi.

Selostus

Pohjois-Savon liitto julisti haettavaksi 4.10.2023 kiinteän laajakaistarakentamisen lain 1262/2020 mukaisen tuen Kuopion kaupungin alueelle. Hakemukset pyydettiin 1.11.2023 klo 12:00 mennessä.

Tuen kohteena on nopeiden laajakaistapalveluiden tarjontaan soveltuvan viestintäverkon suunnitteleminen ja rakentaminen hankealueelle loppukäyttäjille saakka sekä edistyskellisten viestintäpalveluiden tarjonta viestintäverkkoon liittyville loppukäyttäjille.

Ensisijaisesti pyydettiin koko Kuopion kaupungin alueen kattava hanke-ehdotus. Mikäli yhtään koko hankealuetta kattavaa hanke-ehdotusta ei saada, voidaan huomioida myös osatarjoukset. Hanke-ehdotuksen laatija voi ehdottaa hankkeen vaiheistusta useampaan toteutusosaan.

Määräaikaan mennessä saapui yksi hakemus, jossa oli seitsemän osahanketta alueista Pihkainmäki, Juankoski (2 aluetta), Muuruvesi, Vehmasmäki ja Nilsia (2 aluetta), eikä myöhässä saapuneita hakemuksia ollut. Valokuitunen Oy:n hakemus ja sen liitteet olivat hanke-ehdotuspyynnön mukaisia.

Valinta toteuttajasta perustuu hakemuksen saamaan vertailupistemäärään. Hakija sai 100 vertailupistettä/hanke, koska oli ainoa hakija ja sitoutuu tarjoamaan palveluita 20 vuoden ajan.

Pohjois-Savon liitto on päättänyt (7.11.2023 / PSL/312/02.05.01/2023), että Kuopion kaupungin hankkeiden toteuttaja on laajakaistatukilain 1262/2020 6§ mukaisella valintamenettelyllä Valokuitunen Oy. Mikäli Kuopion kaupunki ei myönnä omaa rahoitusosuuttaan päätöksessä valitulle toteuttajalle, kumotaan Pohjois-Savon liiton tekemä toteuttajan valintapäätös.

Kuopion kaupunki päättää kunnan myöntämästä tuesta päättäessään osahankkeiden toteuttamisesta ja lopullisista ehdoista.

Valtiontuki jakaantuu maksettavaksi Liikenne- ja viestintäviraston ja Kuopion kaupungin kesken lain 1262/2020 mukaisesti Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymien toteutuneiden tukikelpoisten kustannusten perusteella enimmäismäärään saakka.

Pihkainmäki-osahankkeen kokonaiskustannusarvio on 262 475,64 € (alv 0 %). Hakijan tukikelpoiset kustannukset ovat 189 921,97 €, josta toisessa vaiheessa erikseen Liikenne- ja viestintävirastolta haettava laajakaistatukilain (1262/2020) mukainen valtiontuki on enintään 62 674,25 € (33 %) ja Kuopion kaupungin osuus hyväksytyistä tukikelpoisista kustannuksista on enintään 62 674,25 € (33 %).

Juankoski-4-osahankkeen kokonaiskustannusarvio on 572 675,50 € (alv 0 %). Hakijan tukikelpoiset kustannukset ovat 368 662,30 €, josta toisessa vaiheessa erikseen Liikenne- ja viestintävirastolta haettava laajakaistatukilain (1262/2020) mukainen valtiontuki on enintään 121 658,56 € (33 %) ja Kuopion kaupungin osuus hyväksytyistä tukikelpoisista kustannuksista on enintään 121 658,56 € (33 %).

Juankoski-6-osahankkeen kokonaiskustannusarvio on 106 658,85 € (alv 0 %). Hakijan tukikelpoiset kustannukset ovat 75 654,08 €, josta toisessa vaiheessa erikseen Liikenne- ja viestintävirastolta haettava laajakaistatukilain (1262/2020) mukainen valtiontuki on enintään 24 965,85 € (33 %) ja Kuopion kaupungin osuus hyväksytyistä tukikelpoisista kustannuksista on enintään 24 965,85 € (33 %).

Muuruvesi-osahankkeen kokonaiskustannusarvio on 237 197,88 € (alv 0 %). Hakijan tukikelpoiset kustannukset ovat 155 400,20 €, josta toisessa vaiheessa erikseen Liikenne- ja viestintävirastolta haettava laajakaistatukilain (1262/2020) mukainen valtiontuki on enintään 51 282,07 € (33 %) ja Kuopion kaupungin osuus hyväksytyistä tukikelpoisista kustannuksista on enintään 51 282,07 € (33 %).

Vehmasmäki-osahankkeen kokonaiskustannusarvio on 124 709,75 € (alv 0 %). Hakijan tukikelpoiset kustannukset ovat 87 704,75 €, josta toisessa vaiheessa erikseen Liikenne- ja viestintävirastolta haettava laajakaistatukilain (1262/2020) mukainen valtiontuki on enintään 28 942,57 € (33 %) ja Kuopion kaupungin osuus hyväksytyistä tukikelpoisista kustannuksista on enintään 28 942,57 € (33 %).

Nilsjä-1-osahankkeen kokonaiskustannusarvio on 347 847,39 € (alv 0 %). Hakijan tukikelpoiset kustannukset ovat 165 501,52 €, josta toisessa vaiheessa erikseen Liikenne- ja viestintävirastolta haettava laajakaistatukilain (1262/2020) mukainen valtiontuki on enintään 54 615,50 € (33 %) ja Kuopion kaupungin osuus hyväksytyistä tukikelpoisista kustannuksista on enintään 54 615,50 € (33 %).

Nilsjä-8-osahankkeen kokonaiskustannusarvio on 138 715,68 € (alv 0 %). Hakijan tukikelpoiset kustannukset ovat 98 159,66 €, josta toisessa vaiheessa erikseen Liikenne- ja viestintävirastolta haettava laajakaistatukilain (1262/2020) mukainen valtiontuki on enintään 32 392,69 € (33 %) ja Kuopion kaupungin osuus hyväksytyistä tukikelpoisista kustannuksista on enintään 32 392,69 € (33 %).

Osatarjouksien huomioimiselle pyrittiin löytämään mahdollisimman paljon ja kattavasti hankealueita, joita tarjoajat voivat omien kustannuslaskentojen mukaisesti voivatta ehdottaa toteutettavaksi. Traficomien markkina-analyyseissä esitetyt tukikelvottomat alueet rajoittivat myös osatarjouksien tekemistä useissa taajamissa, sillä tarjoajat eivät lähde tekemään sellaisia tarjouksia, jossa on jo toisen toimijan valokuituverkko tai sinne on rakentumassa verkko eikä tukea alueen rakentamiseen saa.

Kaikilla osa-alueilla on yhteensä 970 potentiaalista laajakaistaliittymää, joten keskimääräinen kustannus Kuopion kaupungin osarahoitusosuuden osalta olisi n. 388 €/potentiaalinen liittymä. Kaupungin kokonaispanostus omarahoitusosuuden kautta olisi suuri suhteessa vähäiseen potentiaaliseen laajakaistayhteyksien liittymämäärään.

Traficom tuen lisäksi EU:n maaseuturahoituksen laajakaistainvestointien rahoituksen eli ns. kyläverkkotuen haku EU-rahoituskaudelle 2023–27 on avattu. Rahoitusta myönnetään paikallisten ELY-keskusten kautta ja tuen määrä on koko rahoituskauden aikana 53 M€.

ELY-keskuksen tuen kriteerit ovat erilaiset kuin Traficom, joten nyt valitun toimittajan tarjottuja osahankealueille ei välttämättä saa ELY-keskuksen tukea. Tämän tuetun rakentamisen hankkeet eivät vaadi kunnalta omaa rahoitusosuutta, jolloin kysyntä tulee todennäköisesti olemaan suurempi eikä siten tukea riitä kaikille hakijoille. Tätä tukea voivat hakea eri toimijat. Tuen valintakriteereissä on painotettuna harvaan asuttu maaseutu, joten ainakin osa nyt tarjotuista alueista voisi olla myös potentiaalisia ELY-keskuksen hankeohjelmalla tuettuja kohteita.

Kuopion kaupungin strategiassa digitaalisuus, jonka edistäminen kuntalaisten osalta vaatii panostusta myös tietoliikenneyhteyksiin. Strategiaa tukevassa maaseutuohjelmassa on yhtenä tavoitteena mahdollinen taloudellinen tuki laajakaistahankkeille sekä yhteistyö operaattoreiden kanssa. Nyt käynnissä olevien laajakaistaohjelmien hyödyntäminen on yksi keino edistää strategian ja maaseutuohjelman toteutumista.

Vaikka kaupungin strategian ja maaseutuohjelman mukaisena tavoitteena on ollut mahdollinen tuki laajakaistahankkeille, kaupungilla taloudellinen liikkumavara on rajallinen. Kaupunginhallitus päätti 30.10 kokouksessaan käynnistää talouden tasapainotusohjelman vuosille 2024-2027. Kaupungin mahdollisuutta tukea laajakaistan rakentamista samaan aikaan, kun haastavan taloudellisen tilanteen takia kaupungilla valmistellaan laajaa talouden tasapainotusohjelmaa tulee arvioida.